Voortgangsrapportage Regeldruk burgers, professionals en interbestuurlijk juni 2012

Inleiding

Het kabinet Rutte heeft zich bij haar aantreden in 2010 ten doel gesteld, dat in 2012 de administratieve lasten van burgers niet toenemen (0-lijn) en in 2015 met 15% zijn teruggedrongen ten opzichte van eind 2010[1]. Tot het demissionair worden van het kabinet (eind april 2012) leek de realisatie van deze kwantitatieve doelstelling voor regeldrukvermindering binnen handbereik te zijn. Het is nu aan een volgend kabinet om te beslissen over maatregelen die na 2012 tot effecten gaan leiden. In de periode tot een nieuw kabinet gaat het huidige kabinet door met de verwezenlijking van de eerdere doelstellingen.

Het doel is bovendien, dat de aanpak van regeldruk vooral ook *merkbaar* moet zijn voor de samenleving. In het merkbaar verminderen van de regeldruk spelen professionals in de publieke sector een cruciale rol. Zij hebben enerzijds zelf te maken met regeldruk en anderzijds bepaalt de wijze waarop zij handelen voor een belangrijk deel de wijze waarop burgers regeldruk ervaren. Minder regeldruk en meer ruimte voor professionals leiden daarom niet alleen tot meer tijd voor het *echte werk* van professionals, maar ook tot merkbaar minder regeldruk voor de samenleving.
De door het kabinet gehanteerde aanpak van regeldruk rust daarom op drie pijlers:

1. minder regels, betere regels en voorkomen onnodige nieuwe regels,
2. verbeteren van interactie in de publieke sector,
3. meer en steviger allianties.

In de afgelopen periode is op de drie pijlers goede voortgang geboekt. Er zijn voldoende maatregelen in voorbereiding om de beoogde doelstelling voor regeldrukvermindering via minder regels en administratieve lasten te realiseren (pijler 1). De gerichte aandacht voor de kwaliteit van de regelgeving heeft geleid tot een continue cyclus van het toetsen van bestaande regelgeving aan de huidige omstandigheden en waar nodig schrappen of aanpassen van regels.

De rijksoverheid is niet de enige veroorzaker van regeldruk, ook andere partijen veroorzaken regeldruk. De departementen willen daarom meer allianties sluiten met medeoverheden, landelijke uitvoeringsorganisaties, koepelorganisaties, brancheverenigingen, marktpartijen en andere belanghebbenden om te komen tot minder regeldruk, meer ruimte voor de professional om zijn kerntaak uit te voeren, verbeterde samenwerking en minder uitvoeringskosten (pijler 3).

Naast vermindering van regeldruk voor burgers, professionals en interbestuurlijk formuleerde het kabinet Rutte ook een aanpak voor bedrijven. Over deze aanpak wordt uw Kamer separaat geïnformeerd door het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie.

[1] De doelstelling uit het regeerakkoord betreft een afname van 5% per jaar na 2012. In de bijlage is de afname per jaar te zien. Hier is uitgegaan van een reductie van 15% voor de gehele kabinetsperiode.

Pijler 1: Minder regels, betere regels, geen onnodige nieuwe regels

Pijler één van de regeldrukaanpak is het verminderen en verbeteren van regels en het voorkomen van nieuwe regels. Doel is de regeldruk voor burgers verminderen en de ruimte voor de professionals in de publieke sector te vergroten.

Minder regels voor burgers
Sinds de vorige voortgangsrapportage heeft het –inmiddels demissionaire- kabinet nieuwe maatregelen aangekondigd waarmee de doelstelling in uren ruimschoots behaald leek te worden. In 2015 zou de reductie met de geplande maatregelen in *tijdsbesteding* 23% zijn. In *kosten* was de geplande vermindering 14%. Sinds de val van het kabinet en het controversieel worden van een aantal onderwerpen liggen de percentages op 22,1% in tijdsbesteding en 15,7% in kostenreductie. Aandacht voor de uitvoering blijft ook in de toekomst noodzakelijk. Voorkomen moet worden dat nieuwe regeldruk ontstaat. Met de inwerkingtreding van het Integraal Afwegingskader (IAK) en het nieuwe mandaat van het Adviescollege Toetsing Regeldruk (Actal) waarborgde het kabinet dat er geen onnodige regeldruk bij zou komen.

Box 1 hieronder bevat enkele voorbeelden ter illustratie. Bijlage 1 bevat een compleet overzicht van de maatregelen om de regeldruk voor burgers te verminderen.

Box 1: Voorbeelden van minder en betere regels

Minder regels bij verhuur
Om verkopers beter in staat te stellen hun nog niet verkochte huis tijdelijk te verhuren zonder daarbij last te hebben van huurbescherming, wordt de Leegstandwet, de wet waarmee tijdelijk verhuur mogelijk is, verder vereenvoudigd. Het criterium van maximale huur is dan niet langer een toetsingscriterium voor de afgifte van de benodigde vergunning. Daarnaast zal worden gecontroleerd of gemeenten geen voorwaarden stellen die een belemmering vormen voor het voor tijdelijk verhuur aanbieden van koopwoningen.

Minder regels door private bouwbesluittoets
Uitvoering van de adviezen van de commissie Dekker. Met deze wetswijziging (per 1 januari 2015) wordt beoogd de verantwoordelijkheid van private partijen voor de naleving van de regelgeving te vergroten, door naast het overheidstoezicht de keuze voor kwaliteitsborging door private partijen mogelijk te maken. Belangrijk onderdeel hiervan is de invoering van de private bouwbesluittoets als alternatief naast de huidige wijze van bouwvergunningsaanvraag.

Betere regels bij verklaring van erfrecht
Als een van de partners van een gezamenlijke bankrekening komt te overlijden, moest in veel gevallen de achterblijvende partner een verklaring van erfrecht overhandigen, voordat hij geld van de rekening van de overleden partner kon opnemen. Totdat de verklaring van erfrecht was overhandigd blokkeerde de bank de rekening. Dit kon grote financiële gevolgen hebben. Wanneer een verklaring nodig was, verschilde bovendien per bank en het was daarom niet voor iedereen duidelijk.
De Nederlandse Vereniging van Banken (NVB) heeft nu in overleg met het programma Regeldruk de regels versoepeld. Hierdoor hoeven vanaf 2012 jaarlijks zo'n 50.000 personen niet langer een verklaring van erfrecht te laten opmaken; dit bespaart hen ieder zo'n 400 euro. De totale besparing is hiermee ruim 23 miljoen euro in kosten en ruim 75.000 uur per jaar.

Betere regels voor lesbische ouders
Bij de Tweede Kamer is een wetsvoorstel in behandeling dat regelt dat de vrouwelijke partner van de moeder de juridische ouder van een kind kan worden zonder dat daarvoor een gerechtelijke procedure is vereist. In plaats van een gerechtelijke adoptieprocedure, waarbij inschakeling van een advocaat nodig is, kan worden volstaan met een erkenning van het kind of met het overleggen van een verklaring van de Stichting donorgegevens kunstmatige bevruchting. Dit levert een aanzienlijke tijd- en kostenbesparing op.

Vereenvoudiging BZK-regelgeving
KPMG heeft in opdracht van het ministerie van BZK een onderzoek verricht naar mogelijkheden voor lastenreductie in de vijf wetten die de meeste administratieve lasten voor burgers met zich meebrengen. Het betreft de Paspoortwet, de Kieswet, de Wet op de huurtoeslag, de Vreemdelingenwet en de Woningwet. Dit heeft geresulteerd in een rapport met voorstellen voor reductiemogelijkheden op deze wetten. Veel van de reductievoorstellen betreffen met name de wijze van uitvoering, die goed passen bij de inzet van het kabinet om tot merkbare vermindering van regeldruk te komen. Zo zal de procedure tot het indienen van de aanvraag van de verblijfsvergunning regulier worden gedigitaliseerd en reeds bestaande basisregistraties worden gebruikt voor de vaststelling van de inkomenssituatie van aanvragers van een verblijfsvergunning. Ook zal met de VNG bezien worden in hoeverre diverse aanvraagformulieren voor de uitoefening van het kiesrecht kunnen worden gedigitaliseerd. De voorstellen van KPMG leveren in ieder geval een extra reductie op van 3,58% in uren en ruim 61,5 miljoen euro in kosten.

Digitalisering van de eigen verklaring rijbewijs
Burgers hoeven straks niet meer naar de gemeente om een formulier eigen Verklaring op te halen, maar kunnen dit thuis achter de computer regelen.

Voorgenomen modernisering van Tenaamstelling Kentekenbewijs
Het papieren, tweedelige kentekenbewijs gaat plaats maken voor een kentekendocument op creditcardformaat dat centraal wordt afgegeven. Dit is minder kwetsbaar en eenvoudiger mee te nemen. Het aantal loketten waar tenaamstelling kan plaatsvinden stijgt wat een halvering van de gemiddelde reistijd voor burgers betekent. Vooruitlopend op de ontwikkeling van een goed beveiligd inlogsysteem wordt in het wetsvoorstel ook de mogelijkheid opgenomen om te zijner tijd de mogelijkheid in te voeren dat wijzigingen van tenaamstellingen digitaal vanuit huis kunnen worden afgehandeld. Dit zal leiden tot een flinke besparing voor burgers. Ook wordt geregeld dat op termijn de toonplicht (kunnen tonen van het kentekenbewijs bij gebruik van de auto) van het kentekenbewijs wordt afgeschaft.

Verbeteringen in het stelsel van geschiloplossing
Burgers met een geschil kunnen daarbij veel regeldruk ervaren. In de Innovatieagenda rechtsbestel is een aantal maatregelen aangekondigd die bijdragen aan een beter functionerend rechtsbestel:

- Ontwikkeling van een snelle, eenvoudige standaard (bodem)procedure voor civiele zaken in eerste aanleg;
- Onderzoek naar eenvoudiger, effectiever en meer op finale geschilbeslechting gerichte inrichting van het hoger beroep;
- Meer gebruik van mediation door gerichte campagne, kwaliteitsborging, het instellen van een register op basis van objectieve kwaliteitscriteria en een lage eigen bijdrage voor mediation in het kader van de Wet op de rechtsbijstand;
- Versterking en bevordering van geschillencommissies;
- Versterking van de rol van het Juridische Loket als filter tegen onnodige procedures;
- Vanaf 2015 digitale toegankelijkheid van alle civiele en bestuursrechtelijke procedures (incl. het kunnen volgen van voortgang van de zaak en digitale toegang tot de uitspraak voor alle belanghebbenden);
- Diverse andere maatregelen waaronder: uitbreiding gebruik videoconferentie en vervanging van officiële publicaties, via dure advertenties in dagbladen, door publicatie op internet.

Minder regels en meer ruimte voor professionals

Naast de regeldrukvermindering voor burgers is de doelstelling van dit kabinet om de regeldruk voor professionals in de publieke sector te verminderen. Doel is te komen tot minder regeldruk voor bijvoorbeeld leraren, verpleegkundigen en politieagenten, vanuit de gedachte dat wie minder tijd hoeft te besteden aan bijvoorbeeld het uitvoeren van administratieve taken, meer tijd heeft voor zijn kerntaak. In het realiseren van deze doelstelling heeft het kabinet goede voortgang geboekt, zoals naar voren komt in de voorbeelden in box 2. Het demissionaire kabinet ligt daarmee op koers om de gestelde doelstellingen uit het regeerakkoord te realiseren.

Box 2: Voorbeelden van meer ruimte voor professionals

Politie
Het kabinet gaat de bureaucratie bij de politie met 25% terugdringen. Inmiddels is een aantal maatregelen in gang gezet:

- de rittenadministratie is afgeschaft;
- het proces-verbaal minderjarigen is in lengte teruggebracht;
- het werkproces van de administratieve afhandeling van in beslag genomen vuurwerk is sterk vereenvoudigd;
- met de inwerkingtreding van het Besluit elektronisch proces-verbaal is de basis voor digitale dossieruitwisseling met het OM gelegd, hetgeen zal leiden tot aanzienlijke tijdswinst;
- de boetevolgservice, inmiddels ingevoerd in 10 regio's, levert een bijdrage aan de vermindering van de administratieve lasten voor de politie en komt tegelijkertijd tegemoet aan de informatiebehoefte van burgers;
- bij de gesprekken die de politie telefonisch bij verdachten afluistert komen veel zgn. "geheimhoudersgesprekken" (gesprekken met huisarts, tandarts etc.) voor. Veel van deze gesprekken zijn voor het onderzoek niet relevant. Hiervoor wordt nu per keer een apart proces-verbaal van vernietiging gemaakt hetgeen de politie ongeveer 3 uur per gesprek kost. Het voorstel is om deze gesprekken in één keer, per dossier te vernietigen, hetgeen een belangrijke tijdsbesparing oplevert;
- landelijke implementatie van een standaard werkwijze en uniforme organisatie-inrichting (o.a. door vergaande en gespecialiseerde samenwerking door politie en OM) voor de -nu- tijdrovende en ingewikkelde procedures in het kader van de Wet Bijzondere opsporingsbevoegdheden.

Brandweer
In 2011 is het project 'Verbetering brandweerstatistiek' opgestart door het ministerie van Veiligheid en Justitie, CBS, de Nederlandse Vereniging voor Brandweerzorg en Rampenbestrijding en de Vakvereniging Brandweer Vrijwilligers met als doel het actualiseren, vereenvoudigen en zo veel mogelijk digitaliseren van de vragenlijsten. Vanaf 2013 neemt hierdoor de tijd die de brandweer kwijt is aan het voldoen aan de statistiekverplichting af.

Rechterlijke macht
De Innovatieagenda rechtsbestel van het ministerie van Veiligheid en Justitie maakt dat de professionals werkzaam binnen de rechterlijke macht hun werk efficiënter en effectiever kunnen doen. Zo zijn per 1 januari 2012 bestuursrechters van start gegaan met de Nieuwe Zaaksbehandeling. Zaken worden zo snel mogelijk geagendeerd voor een behandeling op een zitting (regiezitting of comparitie). Daarna bespreekt de rechter met de partijen hoe de zaak zo goed mogelijk kan worden opgelost. Dit leidt tot meer snelheid en effectiviteit in de behandeling van zaken. Verder zal de schaalvergroting als gevolg van invoering van het Wetsvoorstel herziening gerechtelijke kaart ertoe leiden dat rechters de ruimte krijgen om specialistische kennis op specifieke rechtsgebieden op te bouwen.

Gezagsregister
Medio 2012 wordt het centraal gezagsregister in gebruik genomen bij de griffies van de rechtbanken, waarbij ook een raadpleegmogelijkheid voor de Raad voor de Kinderbescherming en het OM ter beschikking komt. Dat vergemakkelijkt het werk van de betrokken professionals.

Privacy
Sinds 1 januari 2012 is er een Servicecentrum Privacy en Veiligheid dat adviseert aan organisaties van professionals in de sector Veiligheid (zoals de Reclassering en de Raad voor de Kinderbescherming) over privacyvraagstukken op het terrein van de Veiligheidshuizen, nazorg ex-gedetineerden etc. Ook worden privacy-convenanten voor organisaties in deze sector ontwikkeld.

Langdurige zorg
Het project "Meer tijd voor de cliënt" moet de regeldruk in de care terugdringen. Op de korte termijn worden hierbij de klachten en knelpunten van professionals en cliënten in de zorg aangepakt. Zo wordt de indicatiestelling verder vereenvoudigd en worden standaarden ontwikkeld om de gegevensuitwisseling tussen gemeenten en zorgverzekeraars te verbeteren.

Indicatiestelling zorg
De indicatiestelling is door een aantal maatregelen sterk vereenvoudigd. Dit is deels gebeurd door de processen van het CIZ zelf te harmoniseren, maar deels ook door de inzet van ICT (aanmeldfunctionaliteit), het mandateren van bevoegdheden naar instellingen en

professionals, de introductie van Standaard Indicatie Protocollen (SIPs) en het verlengen van de termijn van geldigheid van een indicatie. Ook het omzetten voor een deel van de herindicaties naar een melding in plaats van een nieuwe herindicatie leidt tot vereenvoudiging. Dat leidt tot snellere indicaties, verbetering van de kwaliteit en meer betrokkenheid van zorgprofessionals. De opbrengst in uren is voor 2012 en 2013 in totaal 370.000 uur.

Onderwijs
De afgelopen jaren is in het terugdringen van de regeldruk van leraren en onderwijsinstellingen de nodige voortgang geboekt. De administratieve lasten van onderwijsinstellingen zijn tussen 2004 en 2010 met 45% teruggedrongen. Om ook de merkbare regeldruk verder terug te dringen laat het ministerie van OCW op dit moment onderzoek verrichten naar de beleving van regeldruk onder leraren. Dit onderzoek wordt rond de zomer aan uw Kamer aangeboden. Ook is OCW in overleg met de sector en andere organisaties die regeldruk veroorzaken om te bezien in hoeverre de regeldruk verder kan worden teruggedrongen.

Gezamenlijke beoordeling
De ministeries van SZW en van VWS, en 12 gemeenten hebben in het project Gezamenlijke Beoordeling voor werk, inkomen, zorg en welzijn een aanpak ontwikkeld, waarmee enerzijds de cliënt met multi-problematiek sneller wordt geholpen en anderzijds professionals door het delen van informatie meer ruimte hebben om hun eigen expertise in te zetten. De aanpak en de ervaringen van de 12 betrokken gemeenten zijn beschreven in *Samen beoordelen* werkt!

Jaardocument Jeugdzorg
Het jaardocument jeugdzorg is een document waarin jeugdzorginstellingen de hele jaarverantwoording kunnen verwerken. Er was al een jaardocument zorg en er is nu ook een jaardocument jeugdzorg. Gecombineerde instellingen (zorg/jeugdzorg) kunnen op basis van deze twee documenten in één document hun jaarverantwoording opnemen. VWS heeft het initiatief voor het jaardocument opgepakt samen met het Interprovinciaal Overleg, Jeugdzorg Nederland, het Landelijke cliëntenforum jeugdzorg, de Inspectie Jeugdzorg en het CBS. De jaardocumenten jeugdzorg zullen worden geplaatst op de website www.jaarverslagenzorg.nl.

Meetbare ruimte voor de professional
Twee programma's van het ministerie van BZK werken samen om de ruimte van de professional te vergroten: Beter werken in het openbaar bestuur en het programma Regeldruk. Met behulp van de Internetspiegel wordt een 0-meting gedaan naar de ruimte die professionals in hun werk ervaren. De rapportage wordt in het najaar van 2012 opgeleverd.
Daarnaast worden drie businesscases uit de publieke sector vergeleken met een uit literatuur onderzoek opgebouwde benchmark om vast te stellen of een andere manier van werken leidt tot daadwerkelijk meetbare ruimte voor de professional.

Minder ervaren regeldruk door inzet van ICT

Regeldruk wordt niet alleen verminderd door minder regels. Onderzoek van het bureau Motivaction[2] in 2011 toonde onder meer aan, dat burgers minder regeldruk ervaren als ze een beter inzicht hebben in voor hen relevante gegevens en voorzieningen die voor hen van belang kunnen zijn. De overheid kan dat inzicht bieden door ICT in te zetten. De Belastingdienst biedt bijvoorbeeld vooringevulde digitale aangifteformulieren aan en ook de correspondentie met de belastingbetaler zal zoveel mogelijk worden gedigitaliseerd. In de afgelopen periode zijn er nieuwe digitale instrumenten ontwikkeld en reeds gestarte initiatieven doorontwikkeld. In box 3 hieronder is een aantal voorbeelden beschreven. Met de afspraken uit het iNUP[3] blijft het kabinet samen met medeoverheden zich inzetten om het gebruik en de inzet van ICT te vergroten

Box 3: Voorbeelden van inzet van ICT

Inzicht in pensioengegevens
Een voorbeeld van het bij elkaar brengen van gegevens uit diverse bronnen is www.mijnpensioenoverzicht.nl. In een jaar na de opening (begin 2011) heeft de site al meer dan 3 miljoen bezoekers gehad.

App voor studiefinanciering
De Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) heeft een app ontwikkeld voor studenten, die ze kunnen downloaden en waarmee ze weten wanneer de studiefinanciering wordt uitbetaald, toegang hebben tot alle veelgestelde vragen en direct kunnen berekenen hoeveel men moet terugbetalen als men leent.

Inzicht in WOZ gegevens
Voor inwoners van 45 gemeenten is de WOZ-waarde van hun woning inmiddels via MijnOverheid.nl te zien. Dit aantal gemeenten groeit. Gepland is dat bij de WOZ-inzage ook de relatie wordt gelegd met de registratie van het onroerend goed in het Kadaster en de basisgegevens uit de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG). Hierdoor kunnen 1.150.519 inwoners via hun PC zien op welke taxatie de gemeente de WOZ-waarde heeft bepaald.

Regelhulp: inzicht in zorg- en hulpvoorzieningen
De website www.regelhulp.nl wordt verder ingezet voor professionals, in de wijk en 'als service' in andere portalen. De bekendheid ven de site wordt hierdoor verder vergroot. Zorgprofessionals worden ondersteund in hun werkprocessen. Integratie van Regelhulp in (bedrijfs)eigen portalen leidt bovendien tot een besparing van nalevingslasten voor gemeenten, instellingen en verzekeraars. Eind 2011 liep het aantal unieke bezoekers op tot ruim 60.000 bezoekers per maand.

Inzicht in basisregistraties
Het wetsvoorstel Basisregistratie personen (BRP), dat binnenkort aan de Tweede Kamer wordt aangeboden, maakt plaatsonafhankelijke dienstverlening door overheidsinstanties mogelijk. De inzage in gegevens in de basisregistratie of het verkrijgen van een uittreksel uit de basisregistratie kan dan ook bij andere gemeenten plaatsvinden dan in de eigen woonplaats. Met de BRP worden ook de registraties van ingezetenen en niet-ingezetenen samengevoegd in één basisregistratie. De niet-ingezetene hoeft zich daardoor in de toekomst hoogstens één keer in te schrijven, terwijl hij nu vaker dan één keer geregistreerd staat. Ook hoeft de niet-ingezetene veranderingen in zijn gegevens minder vaak door te geven aan Nederlandse bestuursorganen. De vermindering van de administratieve lasten die hiermee gepaard gaat, bedraagt circa 125.000 uur.

[2] Motivaction, Beleving regeldruk en overheid, juli 2011.
[3] De voortgang van de implementatie van het iNUP is te vinden op www.e-overheid.nl.

Persoonsgegevens van de gemeentelijke basisadministratie (GBA) zijn sinds 15 januari 2012 gekoppeld aan de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG). Er is nu eenduidig in één administratie vastgelegd wie waar woont. Zo kan bij een calamiteit, zoals een brand op een bepaald adres, adequater worden gehandeld en kan de afwikkeling bespoedigd worden. Nu is immers bekend hoeveel mensen op een bepaalde locatie wonen of werken of welke gebouwen vallen onder een bepaald adres.

Belastingdienst gaat digitaal communiceren
Het einddoel is, voor zowel toeslagen als fiscaliteit, volledig papierloos te communiceren door middel van persoonlijke domeinen (mijnbelastingdienst.nl). Voornemen is daarom in 2012 de benodigde wijzigingen van de betreffende wetten (Algemene Wet Rijksbelastingen, de Algemene Wet inkomensafhankelijke regelingen en de Invorderingswet) die dit einddoel mogelijk maken aan de Tweede Kamer aan te bieden. Invoering zal gefaseerd verlopen. Voor burgers biedt digitaliseren van de communicatie gemak; alle berichten zijn snel en efficiënt op één plek binnen het portaal raadpleegbaar. Daarom wordt een aanzienlijke verlaging van de administratieve lasten voor burgers voorzien[4].

Voor inkomstenbelasting wordt deze verlaging thans grofmazig geschat op circa een half miljoen uur. Deze zal overigens niet voor 2015 worden bereikt. Voor de toeslagen geldt een soortgelijke verwachting wat betreft verlaging van de administratieve lasten; deze slaat neer bij de beleidsdepartementen voor de afzonderlijke toeslagen. Voor de successierechten wordt verwacht dat medio 2013 digitaal aangifte kan worden gedaan.

Gemeenten steeds meer digitaal
In navolging van de rijksoverheid communiceren ook steeds meer gemeenten digitaal. Brieven en beschikkingen steeds vaker digitaal verstuurd worden (indien de ontvanger hiermee akkoord gaat) . Het digitaal versturen bespaart gemeenten niet alleen vele euro's (voor een middelgrote gemeente loopt de besparing in de tonnen per jaar), maar leidt ook tot een vermindering van regeldruk, omdat burgers dan makkelijker digitaal kunnen reageren, online kunnen betalen en online zaken kunnen aanvragen.

Geen GBA-uittreksels meer in bepaalde procedures
Met ingang van 1 april 2012 van dit jaar hoeven burgers bij een groot deel van de familie- en jeugdprocedures bij de rechtbank in beginsel geen GBA-uittreksels meer te overleggen, omdat de griffie die zelf kan ophalen via GBA-online.

Digitale ontsluiting van diverse registers
Er wordt gewerkt aan een verdergaande digitale ontsluiting van een aantal registers; het curatele- en insolventieregister zijn al langer door een ieder in te zien via rechtspraak.nl. Het curateleregister wordt in 2013 uitgebreid naar het curatele- én bewindregister. Verder is sinds 1 januari 2012 de Verwijsindex huwelijksgoederenregister ook via rechtspraak.nl in te zien.

[4] Tweede Kamer, vergaderjaar 2011-2012, 31066 nr. 117.

Pijler 2: verbeteren van interactie in de publieke sector

Uit onderzoek is gebleken dat burgers ook regeldruk ervaren in hun contact met overheidsorganisaties 'aan het loket'[5]: bij het verstrekken van veel en soms overbodige informatie voor het aanvragen van uitkeringen, toeslagen, vergunningen, paspoorten en rijbewijzen, en bij het krijgen van informatie over rechten en plichten. Pijler twee van de regeldrukaanpak betreft dan ook het verbeteren van de interactie tussen overheid, professionals en burgers in de publieke sector.

Overheidsprofessionals kunnen hun eigen ruimte vergroten *en* de dienstverlening verbeteren door te werken aan de proceskwaliteit. Kan het doorlopen van een proces van aanvraag naar toekenning of afwijzing sneller, transparanter, met geautoriseerd hergebruik van gegevens, met inzet van digitale media waar mogelijk en met persoonlijke contact waar nodig? Het opstellen van servicenormen, en die publiceren zodat de burger weet wat hij mag verwachten, is daarbij een bruikbaar instrument. Het werken aan de proceskwaliteit en het naleven van de servicenormen zou kunnen stagneren door knellende regels, die niet alleen van de overheid kunnen komen, maar ook vanuit de eigen organisatie of van toezichthoudende instanties. In de afgelopen periode is een begin gemaakt met het project Van Regels Naar Ruimte (zie hieronder), waarmee professionals, maar ook burgers en ondernemers worden uitgedaagd te komen met verbetervoorstellen voor regels die de interactie met de overheid in de weg staan. Verbetervoorstellen kunnen ook het afschaffen van regels betreffen.

Het verbeteren van de publieke dienstverlening gaat hand in hand met het verminderen van ervaren regeldruk bij burgers. Er zijn landelijk drie innovatieve aanpakken ontwikkeld, waarmee professionals hun eigen handelingsruimte kunnen vergroten. Hiermee kunnen professionals in hun rol als dienstverlener versterkt worden. Doel is niet alleen een meer dienstverlenende publieke sector, maar tevens merkbaar minder regeldruk voor de samenleving. Naast deze initiatieven zullen er in de komende periode nieuwe initiatieven ontwikkeld worden om de interactie te verbeteren. Aan uw Kamer wordt hierover in de volgende voortgangsbrief gerapporteerd.

Prettig Contact met de overheid
Professionals krijgen meer ruimte, wanneer klachten, bezwaren en beroepsprocedures op een minder formele wijze kunnen worden behandeld. Een gesprek in plaats van een administratieve procedure biedt de professional de mogelijkheid uit te leggen en toe te lichten waarom een bepaalde beslissing is genomen. De burger voelt zich serieus genomen en krijgt een beter inzicht in waarom regels er zijn en waarom ze op juist deze wijze worden uitgevoerd. De wijze van contact en het inzicht in het 'waarom' leveren een bijdrage aan het vergroten van de aanvaardbaarheid van overheidsbesluiten, het versterken van het vertrouwen en het vergroten van de legitimiteit van het overheidshandelen. Inmiddels pionieren 220 overheidsinstanties met deze aanpak. Een landelijke uitrol en implementatie vraagt gezien de omvang van het aantal besluitvormingprocedures, de hoeveelheid betrokken overheidsinstanties en de benodigde cultuuromslag nog veel tijd en aandacht. Om dit proces verder te ondersteunen is in oktober 2011 het Kennis- en informatiecentrum Prettig Contact met de Overheid ingericht.

Van Regels naar Ruimte
Burgers, ondernemers en professionals in de publieke sector kunnen het beste zelf aangeven waar wetgeving knelt in naleving en uitvoering. Op drie plaatsen zijn initiatieven gestart met dezelfde intentie: experimenteren met het tijdelijk buiten werking stellen van knellende regels.

Het ministerie van BZK is samen met de VNG het project Van Regels naar Ruimte gestart. Burgers, bedrijven, instellingen en medeoverheden krijgen de mogelijkheid om met ideeën te komen voor een efficiëntere en effectievere uitvoering van de regelgeving. Ze krijgen het recht om (tijdelijk en onder voorwaarden) bestaande regelgeving buiten werking te stellen om zo aan te tonen dat het anders en beter kan. Het demissionaire kabinet start dit jaar 10 à 15 experimenten om te komen tot meer ruimte met minder regeldruk.

Het ministerie van VWS is binnen de zorgsector gestart met experimenten. Begin 2012 zijn 28 zorgaanbieders in de langdurige zorg in staat gesteld om gedurende een periode van maximaal twee jaar te experimenteren met het loslaten of beter toepassen van regels op verschillende terreinen.
De 28 deelnemende zorgaanbieders zijn eind december 2011 geselecteerd. De experimenten moeten uiterlijk eind december 2013 zijn afgerond. Op de langere termijn wordt vanuit het project ingezet op meer vertrouwen in de zorgprofessional en de cliënt. Hierdoor kunnen registraties en procedures verregaand worden vereenvoudigd, waardoor de regeldruk voor de zorgprofessional afneemt en er meer tijd is voor de cliënt.

[5] Eindrapportage 'Betere dienstverlening; minder regeldruk', Ernst & Young Advisory, februari 2009, in opdracht van Actal.

Het ministerie van OCW heeft in december 2011 het wetsvoorstel Innovatieve experimenteerruimte onderwijs aan uw Kamer gezonden[6]. Met het wetsvoorstel wil OCW komen tot een optimaal wettelijk instrumentarium om binnen de bestaande onderwijsvormen te komen tot verbetering van kwaliteit, toegankelijkheid of doelmatigheid van het onderwijs, zodat studenten het onderwijs ontvangen dat het beste bij hen past. De wet vergroot het aantal experimenteerbepalingen die de mogelijkheid bieden nieuwe ontwikkelingen te onderzoeken en te stimuleren. Dit vergroot de innovatieruimte binnen het onderwijs en kan leiden tot minder regeldruk. Naar verwachting wordt de experimenteerruimte onder meer ingezet voor bredere samenwerking tussen vmbo en mbo en voor experimenten in krimpregio's.

Goed Opgelost!
Professionals in de publieke sector werken hard aan het verminderen van regeldruk en het verbeteren van hun dienstverlening. Ze hebben daarbij behoefte aan inspirerende en leerzame praktijkvoorbeelden van collega's. Het programma Regeldruk van het ministerie van BZK heeft deze twee bewegingen bij elkaar gebracht in de website Goed Opgelost! De voorbeelden op deze site zijn gericht op het werk van de professionals (vermindering regeldruk), hun contact met klanten (dienstverlening) en de samenwerking met andere organisaties (ketensamenwerking). De goede voorbeelden hebben vaak betrekking op procesverbetering met behulp van informatietechnologie (www.slimmernetwerk.nl/goedopgelost).

[6] In december 2011 heeft OCW het wetsvoorstel TK 2011-2012 nr. 33116 nr. 2 Innovatieve experimenteerruimte onderwijs ingediend bij de Tweede Kamer. Naar verwachting zal de ruimte die wordt geboden na het van kracht worden van het wetsvoorstel straks onder meer worden benut voor vm2-trajecten en doorlopende leerlijnen tussen het vo en het mbo.

Pijler 3: Meer en steviger allianties

De pijlers één en twee van de regeldrukaanpak richten zich op minder en betere regels en op regels als onderdeel van overheidsdienstverlening aan burgers. In het proces van dienstverlening ontstaat regeldruk door versnippering van de uitvoering (meerdere loketten), dubbele uitvraag van gegevens en lange en ingewikkelde formulieren.

Regels die de dienstverlening beïnvloeden zijn vaak afkomstig van de ministeries, maar het rijk is niet de enige die het verschil kan maken. Medeoverheden, uitvoeringsorganisaties, brancheorganisaties, (zorg)verzekeraars, managers, et cetera hebben hier ook invloed op. Pijler drie van de regeldrukaanpak zet daarom in op meer en steviger allianties met deze organisaties. De uitvoering moet meer betrokken worden bij het terugdringen van ervaren regeldruk. Dat zal leiden tot betere dienstverlening aan burgers en ondernemers, en meer ruimte voor de professionals. Hiermee moet de regeldrukaanpak nog meer merkbaar worden in alle delen van de samenleving.
Daarvoor is continue interactie nodig met organisaties die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering. Die organisaties moeten zich er overigens ook van bewust zijn, dat zij door interne regelgeving en management- en verantwoordingsrapportages ook veroorzakers van regeldruk zijn. Met VNG, IPO, UvW zijn inmiddels nieuwe allianties gesloten. In de komende periode worden meer allianties gesloten met die partijen die naast de overheid ook voor regeldruk zorgen.

Alliantie met de medeoverheden
Een concreet voorbeeld van een op de uitvoering gerichte alliantie tussen overheden zijn de bestuursafspraken tussen Rijk, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), het Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Unie van Waterschappen (UvW). De gemaakte afspraken over regeldrukvermindering zijn in uitvoeringsagenda's uitgewerkt langs drie sporen[7]:

- verbetering van de uitvoerbaarheid van wet- en regelgeving,
- vermindering van toezichtslasten en
- slimmer werken met het oog op een betere dienstverlening.

De drie sporen versterken elkaar, vooral wanneer ze in samenhang worden gebracht. VNG en de Unie van waterschappen harmoniseren en vereenvoudigen de modelverordeningen en het model Keur nog verder voor meer uitvoerbare en regelarme wet- en regelgeving. Voor het einde van 2012 wordt in samenwerking met de medeoverheden door de VNG nieuw onderzoek gedaan naar de uitvoerbaarheid van de medebewindwetgeving. Doel is medebewindwetgeving te vereenvoudigen en de knelpunten in de uitvoering van de wetgeving op te lossen. Daardoor wordt een betere aansluiting gevonden bij de uitvoeringspraktijk.

Om de regeldruk verder merkbaar te verminderen zijn allianties nodig met stakeholders om samenhang te brengen tussen de informatiesystemen van rijk, medeoverheden, inspecties en de landelijke uitvoeringsorganisaties, en het ondersteunen van innovatieve oplossingen om de dienstverlening te optimaliseren en de regeldruk te minimaliseren. Er is een grote rol weggelegd voor de reeds ontwikkelde iNUP-bouwstenen, die juist hun waarde zullen gaan bewijzen wanneer uitvoeringstaken bij elkaar worden gebracht. KING Gemeenten speelt bij de implementatie van de iNUP-bouwstenen een sleutelrol. De overheid kan hierdoor slimmer werken met betere dienstverlening door hergebruik van gegevens. Nog steeds geldt dat burgers het (onnodig) uitvragen van gegevens die al bekend zijn bij de overheid als bron van regeldruk ervaren.

In de samenwerking met medeoverheden wordt ook de regeldruk voor medeoverheden zelf verminderd. Naar verwachting treedt de Wet revitalisering generiek toezicht op 1 juli 2012 in werking. Specifiek interbestuurlijk toezicht wordt op sommige domeinen verminderd en op veel domeinen volledig afgeschaft. Gelijktijdig wordt de horizontale verantwoording en kwaliteitszorg versterkt, zoals past in het huidige dualistische stelsel, en het toezicht op gemeenten wordt door de meest nabije bestuurslaag, i.c. de provincie uitgeoefend. Deze wet en de algemene maatregel van bestuur inzake toezichtinformatie moeten het aantal informatieverplichtingen van gemeenten en provincies aan het Rijk terugdringen.
Het wetsvoorstel betreft de herziening van de generieke toezichtinstrumenten 'indeplaatsstelling bij taakverwaarlozing' en 'vernietiging'. Daarnaast wordt met het wetsvoorstel een reeks aan specifieke toezichtbepalingen afgeschaft. Bij de herziene generieke toezichtinstrumenten horen ook de beleidskaders voor de toepassing ervan. Het (herziene) beleidskader schorsing en vernietiging is eveneens aan uw Kamer aangeboden.

Sinds 1 mei 2011 gelden er spelregels voor interbestuurlijke informatie. Doel daarvan is dat overheden onderling afspraken maken over verstrekking van de juiste informatie voor ieder verantwoordelijkheid, op

[7] Het kabinet heeft met de VNG het samenwerkingsverband *Beter en Concreter* opgezet om de afspraken uit het bestuursafspraken uit te voeren. Zie voor de aanpak en voortgang de website van de VNG (www.vng.nl)

de minst belastende wijze. Samen met de gebruikers van de spelregels is een implementatietraject gestart. De spelregels zijn daarmee op een succesvolle manier ingebed in het reguliere proces.

Vermindering van de bestuurlijke lastendruk is ook gerealiseerd op het gebied van specifieke uitkeringen. De verantwoording over de specifieke uitkeringen loopt sinds 2006 via SiSa (Single information, Single audit). Recent is een evaluatie afgerond waaruit is gebleken dat er verbeteringen van SiSa mogelijk zijn, die het systeem robuuster en minder foutgevoelig maken. De implementatie van de betreffende aanbevelingen wordt ter hand genomen. Daarnaast is het aantal specifieke uitkeringen waarover medeoverheden via SiSa moeten verantwoorden ten opzichte van 2011 verder afgenomen. In 2011[8] was sprake van 75 specifieke uitkeringen, in 2012 zijn dit er 20 minder: 55 specifieke uitkeringen (bron OSU 2012). Een belangrijke oorzaak voor de vermindering van het aantal specifieke uitkeringen zijn decentralisaties naar gemeenten en provincies.

Tot slot

De voorgaande kabinetten hebben zich ingezet om de administratieve lasten en regeldruk voor burgers, professionals en medeoverheden terug te dringen. Ze zijn erin geslaagd om de regeldruk voor burgers met ruim 30 procent terug te dringen ten opzichte van 2002. In de aanpak van regeldruk heeft de focus vooral gelegen op het vereenvoudigen van de regelgeving, het oplossen van knelpunten en het vereenvoudigen van overheidsprocessen met de inzet van ICT. Ook in de komende periode zal hiermee worden doorgegaan. Er zal echter ook nadrukkelijk aandacht moeten zijn voor de mate waarin overheidsprofessionals en gebrekkige dienstverlening leiden tot regeldruk die burgers ervaren. Evenzo geldt dat voor de regeldruk die niet vanuit de rijksoverheid komt, maar vanuit andere organisaties. De kansen om regeldruk ook in de komende periode verder merkbaar terug te dringen liggen dan ook bij het verbeteren van de interactie tussen samenleving en overheid en bij de handelingsruimte van (overheids)professionals. Hierbij is het van belang om ook de regeldruk binnen de publieke sector terug te dringen zodat er meer ruimte is voor dienstverlening aan de burgers. Verder is er blijvende en kritische aandacht nodig voor nieuwe regelgeving. Dit om te voorkomen dat de behaalde resultaten van de afgelopen jaren teniet worden gedaan door *nieuwe* regeldruk en administratieve lasten.

[8] Tweede Kamer, vergaderjaar 2010-2011, Kamerstuk 32500-B nr. 55

- **BIJLAGE - Maatregelen met gevolgen voor de administratieve lasten van burgers**

Vetgedrukte maatregelen zijn nieuw ten opzichte van voortgangsrapportage september 2011

BIJLAGE - Maatregelen met gevolgen voor de administratieve lasten van burgers

		administratieve lasten		invoering	
		uren	euro's	van	t/m
	Beginstand hele overheid bij begin kabinet Rutte	83.654.925	€ 755.039.485		
BZK	Wet en Besluit Modern Migratiebeleid	-207.000	€ -46.000	1/07/12	
BZK	Energieprestatie gebouwen EU richtlijn	80.000	€ 4.800.000	31/12/12	
BZK	Wijziging Wet inburgering	87.990	€ 191.500	1/01/13	
BZK	Elektronische Nederlandse identiteitskaart (eNIK)	-616.000	€ -642.000	1/01/14	
BZK	Wijziging van de paspoortwet in verband met het verlengen van de maximale geldigheidsduur	-4.232.123	-6.315.030	1/01/14	
BZK	Plaatsonafhankelijke aanvraag en uitgifte van reisdocumenten	-223.688	€ 0	1/01/15	
BZK	Vermissing reisdocumenten	-100.000	€ 0	1/01/15	
BZK	Digitalisering: oprichten kennisportalen en digitalisering indienen aanvraag VVR	-141.254	€ -94.682	1/01/15	
BZK	Gebruik basisregistraties: BRI en BLAU	-38.333	€ 0	1/01/15	
BZK	Bezwaar terugdringen aan de voorkant	-48.568	€ -12.264	1/01/15	
BZK	Digitalisering: aanvragen stemmen bij volmacht, kiezerspas, vervangende stempas en aanvragen herziening registratie kiesgerechtigden	-27.116	€ -31.726	1/01/15	
BZK	Digitaliseren bezwaarprocedure tegen huurtoeslag beschikking	-8.456	€ -551	1/01/15	
BZK	Toetsing van bouwplan aan het Bouwbesluit door private partij	-128.853	€ -13.952.388	1/01/15	
BZK	Certificering bouwbedrijf	-169.120	€ -47.412.788	1/01/15	
BZK	Welstand	0	€ -6.000.000	1/07/13	1/07/14
BZK	Bouwbesluit 2012	1.900	€ 0	1/07/12	
EL&I	Vervallen subsidie voor kleinschalige zonnepanelen in de SDE+	-43.290	€ 0	31/12/11	
EL&I	Vervallen Regeling duurzame warmte	-24.047	€ 0	31/12/11	
EL&I	Handelsregister i.r.t. VVE	-19.333	€ 0		
FIN	Fiscale Vereenvoudigingswet 2010 (box 3 en partnerbegrip)	-575.000	€ -5.000.000	1/01/11	1/01/12
FIN	Belastingplan 2012 ca	12.800	€ 0	1/01/12	1/01/13
FIN	Verder uitbreiden van de vooringevulde aangifte	-150.000	€ -1.000.000	1/01/12	1/01/13
FIN	Invoering digitale aangifte erfbelasting	-100.000	€ -1.000.000	1/07/13	
IenM	Wijziging Wm ivm de invoering van geluidsproductieplafonds (Swung I)	12.500	€ -75.000	1/07/12	
IenM	Aanpassing frequentie APK-keuring.	-363.667	€ -7.720.510	1/01/10	1/01/12*

IenM	Regeling plankosten exploitatieplan	-4.400	€ 0	1/02/14	
IenM	Tweede fase modernisering algemene regels (Activiteitenbesluit 2e fase) (3e tranche)	-420	€ -21.000	1/01/13	
IenM	Trekkerrijbewijs	8.333	€ 16.400	1/01/14	
IenM	Implementatie Derde rijbewijsrichtlijn	250.500	€ 632.400	19/01/13	
IenM	Verhogen keuringsleeftijd/wijziging Wegenverkeerswet	-175.000	€ -495.500	1/07/13	
IenM	2toDrive	38.950	€ -52.160	1/11/11	
IenM	Waterschapsverkiezingen	-225.000	€ 0	1/07/12	
IenM	Klein vaarbewijs	-15.000	€ -80.000		31/12/12
IenM	Omgevingswet (1e tranche)	nnb	nnb		1/02/14
IenM	Doorontwikkeling OLO-loket	Nnb	nnb	1/01/14	
IenM	Digitalisering eigen verklaring rijbewijs	-200.000	€ 0		1/10/12
IenM	Modernisering Tenaamstelling Voertuigen (invoering eendelig kentekenbewijs, mogelijkheid tot afschaffen toonplicht op termijn en mogelijkheid tot meerjarig schorsen)	-2.195.815	€ -1.152.369	1/07/13	1/01/16
OCW	Vereenvoudiging BRIM (Besluit rijkssubsidiëring instandhouding monumenten)	-15.637	€ -233.813	1/01/11	1/01/15
OCW	Wijziging Wet studiefinanciering 2000 i.v.m. recht op uitwonendenbeurs	-266.014	€ 0	1/08/12	
OCW	Modernisering Monumentenwet i.v.m. Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)	-16.600	€ -2.162.828	1/01/12	
OCW	Afschaffing onderwijskaart	-141.233	€ 0	1/08/11	
OCW	Wijziging van de Regeling leerplusarrangement voortgezet onderwijs (VO), nieuwkomers VO en eerste opvang vreemdelingen 2009 in verband met omzetten van dislocaties	0	€ -10.000	1/01/11	
OCW	Invoering Staatsexamen vmbo	0	€ 224.000	1/01/12	
OCW	Wijziging instemming schriftelijke instemming ouders achterstandsleerlingen	-1.000	€ 0	1/08/12	
OCW	Studeren is investeren	-70.000	€ 0	1/08/12	1/08/13
OCW	Passend onderwijs	-143.000	€ 0	1/08/13	
SZW	Afbouw van de dubbele heffingskorting in het referentieminimumloon	-25.000	€ -2.650	1/01/13	
SZW	Modernisering Ziektewet	53.300	€ 0	1/01/13	
SZW	Wijzigingen WWB	-3.000	€ -4.000	1/01/12	
SZW	Invoering vermogenstoets kindgebonden budget	19.700	€ 0	1/01/13	
SZW	Beëindigen Wet Werk en Inkomen Kunstenaars	-5.836	€ -21.564	1/01/12	
SZW	Wet wijziging ingangsdatum AOW-ouderdomspensioen	68.000	€ 68.000	1/01/12	
SZW	Wet woonlandbeginsel in de sociale zekerheid	nnb	nnb		
SZW	Wetsvoorstel Pensioenakkoord	40.000	€ 25.000	1/01/13	
SZW	Wijziging enkele sociale zekerheidswetten	27.812	€ 26.579	1/01/14	
SZW	Gebruik van polisadministratie WW + Bijstand	-134.750	€ -133.850	31/12/10	

SZW	Invoering digitaal klantendossier	-845.000	€ -808.000	31/12/10	
SZW	Gebruik polisadministratie (WAO)	-16.000	€ 0	31/12/10	
SZW	Gebruik polisadministratie (TW)	-22.800	€ -3.500	31/12/10	
SZW	Gebruik polisadministratie (AOW)	-531.500	€ -404.900	31/12/10	
SZW	Vergroten kans op werk langdurig werklozen	5.000	€ 0	31/12/10	
SZW	Wetsvoorstel harmonisatie en vereenvoudiging socialezekerheidswetgeving	-30.400	€ -2.150	1/01/11	
SZW	Overheveling uitvoering aanvullende bijstand naar SVB	-26.700	€ -51.300	31/12/10	31/12/11
SZW	Wet gemeentelijke schuldhulpverlening	220.000	€ 245.000	1/07/11	1/10/11
SZW	Redesign Werkpleinen UWV	-1.151.000	€ 1.753.600	1/01/12	1/01/15
VenJ	Wet elektronische dienstverlening burgerlijke stand	-413.000	€ -193.000	1/07/12	1/01/15
VenJ	Elektronische VOG (EloVOG)	-300.000	€ -384.000	1/01/12	1/01/15
VenJ	Wetsvoorstel wijziging Boek 1 BW-bepalingen curatele, beschermingsbewind en mentorschap	0	€ -193.000	1/01/13	
VenJ	Verklaring van erfrecht	-75.343	€ -23.249.546	1/01/12	
VenJ	Wetsvoorstel publicaties op internet	nnb	nnb	1/01/14	
VenJ	Wetsvoorstel Lesbisch ouderschap	1.600	€ -219.500	1/01/13	
VWS	Doorontwikkeling www.regelhulp.nl	-725.000	€ -40.000		
VWS	Herziening administratieve lasten Wet op de zorgtoeslag	-1.225.000	€ -476.829	1/01/12	
VWS	Ontwikkelingen rondom indicatiestelling	-370.396	€ 0	1/01/12	
VWS	Wijziging WMO ivm eigen bijdrage maatschappelijke opvang en vrouwenopvang	12.800	€ 0	1/01/11	
VWS	Wijziging van de Drank- en Horecawet	-3.169	€ 0	1/12/11	

** Deze maatregelen kent een zijn effect over meerdere jaren. Alleen de wijziging na 2010 is meegenomen in de berekening.*

Inzet e-overheid*	-1.475.000	€ -493.000	1/01/11	1/01/15
Verwachte bijdrage medeoverheden op basis van bestuurlijke afspraken	-1.035.000	€ -2.625.000	1/01/13	1/01/15

** Het betreft hier de totale verwachte extra opbrengst van de e-overheid*

Totaal 14 oktober 2010 - 31 december 2015	**-18.516.676**	**-118.341.119**
Reductiepercentage 14 oktober 2010 - 31 december 2015	**-22,1%**	**-15,7%**

Zie voor meer informatie over de maatregelen:
http://www.e-overheid.nl/onderwerpen/voortgang-en-planning/regeldruk/maatregelen-regeldruk